

KVALITET & FÖRNYELSE

NUMMER 3 | 2009 WWW.KVALITETSMASSAN.SE

8 sidor program!

TEMA:
Sverige i Europa

Alexander Bard:

Vår hjärna lurar oss

**Kvalitet & Förnyelse
granskar ...**
Storm i kulturpolitiken

**Utbredd
korruption**
Biståndet kritiseras

Tätt mellan jubileerna.

Det är tätt mellan jubileerna. Förra gången KvalitetsMässan gick var det tionde gången och nu är det redan 20-årsjubileum. Så blir det när man hoppar över vartannat år. 20 år i branschen med ständig tillväxt ger råg i ryggen att gå mot krisstämningar och neddragningar. KvalitetsMässan 2009 är stolt över att ta ett stort steg framåt och bjuda på de mest intressanta talarstjärnorna.

Visst tar vi upp krisen, men gör det på ett positivt sätt. Kriser är nödvändiga inslag i en lärande ekonomi. Det är startpunkten för omställning och nytänkande. Våga se krisen i ögonen så kommer vi ut på andra sidan med en ännu bättre välfärd och ett ännu skarpare näringsliv. Det är nu vi ska lära av de bästa och hämta inspiration för förnyelse. Därför är

det roligt men fullt förklarligt att tillströmningen 2009 till KvalitetsMässan är så god. KvalitetsMässan har redan passerat 3 000-nivån och är på väg att klara drömgränsen och all-time-high 4 000 konferensdeltagare.

Startpunkten för KvalitetsMässan i år blir den senaste nobelpristagaren i ekonomi Paul Krugman, som öppningstalar den 17 november. Krugman är ingen vanlig ekonom. Han är aktiv i samhällsdebatten och skriver krönikor i New York Times. Krugman tar på ett sätt som är ovanligt i USA ställning för den aktiva staten, som vågar parera och reglera. Skillnaden mellan dagens ekonomiska kris och den stora depressionen på 30-talet är inte att amplituden i nedgången var mindre denna gång utan att vi råd-

ats – i Sverige och internationellt – avstater som agerat proaktivt för att hålla efterfrågan uppe.

Historien har många lärdomar att ge. Själv fick jag tillfälle till en hisnande tillbakablick när släkten Wiberg nyss hade familjekalas. Ett hundratal nära och avlägsna släktingar strålade samman i ett sommarfagert Österlen. Där fanns i den 500-åriga släkthistorien både krig, snapphanar, giftermål över fiendegränser och det stora kunskapslyftet. Min farfars farfar Ola Jeppsson, jordbrukare på fädernegården i Viby, tvangs skuldsätta sig och sälja gården för att finansiera studier för tre av sina söner i Lund. Två av dem doktorerade och den tredje, min farfars far Truls, blev adjunkt vid Hvitfeldtska läroverket i Göteborg.

SVEN WIBERG
DIREKTÖR, KVALITETSMÄSSAN

Swedbank

Dikeskörning på gång?

Kommuner och landsting är hårt pressade. Intäkterna krymper. Kostnaderna stiger. Saker och ting ställs på sin spets. Kommer kommuner och landsting att klara upp situationen?

Hör vad **Elvy Söderström** (s), kommunstyrelsens ordförande i Örnsköldsvik, **Gunnar Wetterberg**, samhällspolitisk chef SACO och **Anders Knappe** (m), ordförande i Sveriges Kommuner och Landsting har att säga om saken. Samtalet leds av Peter Nygårds och Tommy Lundgren från Swedbank.

Välkommen till **Kvalitetsmässan**, Svenska Mässan, Göteborg, onsdagen den 18 november, kl. 11.00 -12.20. Seminarium nr 72.

Anmäl dig på kvalitetsmassan.se

ps. Besök också Swedbanks monter på Kvalitetsmässan. Där får du bland annat veta mer om bankens samhällsengagemang.

KVALITET & FÖRNYELSE
Nr 3 2009

Tidningen ges ut av KvalitetsMässan.
Ansvarig utgivare: Sven Wiberg, direktör
Telefon: 031-368 41 01

Adress:
KvalitetsMässan
Östra Hamngatan 52
411 09 Göteborg
Telefon: 031-368 41 00
Telefax: 031-13 86 50
E-post: info@kvalitetsmassan.se
Hemsida: www.kvalitetsmassan.se

Produktion:
Just Media
Sverige AB
Box 31019
400 32 Göteborg
Telefon: 031-775 03 90
E-post: info@justmedia.se
www.justmedia.se

Grafisk form: Just Reklam
Omslagsfoto: Calle Stoltz 2008
Annonsbokning:
Dan Wallander: 031-775 03 91
Tryck: Svenska Tryckcentralen,
STC, Stockholm 2009

Tidningen Kvalitet & Förnyelse medföljer som bilaga i Dagens Samhälle och valda facktidningar. Tidningen distribueras även som posttidning.

KvalitetsMässan arrangeras av Göteborg Stad och Västra Götalandsregionen i samverkan med Sveriges Kommuner och Landsting, Svenskt Näringsliv och SIQ - Institutet för kvalitetsutveckling. Huvudpartner är KPMG. Partners är Apoteket, Förenade Liv, Intel, Kommunal, Microsoft, Swedbank och Vinnova.

Systemskifte i kulturpolitiken?

Kvalitet & Förnyelse granskar...

TEXT MATTIAS HAGBERG

Sällan har det stormat så mycket kring kulturpolitiken som under det senaste året. I stort sett hela kultursverige har underkänt regeringens kulturutredning. Men vad handlar kritiken om, egentligen? Kvalitet&Förnyelse har rotat i frågan.

Kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth

ntresset är enormt. Enligt kulturministern är detta den mest välbesökta presskonferens som regeringen hållit. Pressrummet på Rosenbad är smockfullt med kulturjournalister och nyhetsreportrar.

Det är den tolfte februari i år och den statliga kulturutredningen skall presentera sitt slutbetänkande; tre volymer om sammanlagt niohundra sidor. Utredningens ordförande Ewa Swartz Grimaldi, till vardags chef för bokförlaget Natur och Kultur, skratrar och säger att hon om någon borde ju veta att man inte lämnar ifrån sig böcker på över trehundra sidor.

Utredningen hade redan på förhand utsatts för kritik. Kritikerna menade att utredningen gått för snabbt, haft för luddiga direktiv och att den saknade någon vettig riktning. Själva arbetet med utredningen hade dessutom drabbats av interna stridigheter och avhopp.

Under våren, efter att utredningen presenterats, tilltog kritiken. Och när

remissvaren från myndigheter och kulturorganisationer började komma in stod det klart att utredningen fått underkänt av de flesta berörda parter. Kultursverige var, kort och gott, besviket. Och oppositionens främste kulturpolitiska talesman Leif Pagrotsky konstaterade nöjt i en intervju:

– Sällan har väl en utredning sågats så hårt som denna. I princip hela kedjan, från problemformulering till analys och förslag har fått hård kritik.

För att förstå denna besvikelse måste man gå trettiofem år tillbaka i tiden, till den utredning som i början av 1970-talet la fast den svenska kulturpolitiken för decennier framåt. Då slog politikerna bland annat fast att "kulturpolitiken skall motverka kommersialismens negativa verkningar inom kulturområdet" och "att kulturpolitiken skall medverka till att skapa en bättre samhällsmiljö och bidra till jämställdhet".

Kulturen, och dess utövare, skulle med andra ord tillåtas att verka vid sidan av "marknaden". Samtidigt skulle

de bidra till att motverka "marknadens" negativa verkningar genom att bidra till ett mer jämlikt samhälle.

Evig debatt

Sedan dess har kulturpolitiken varit ett ständigt debattämne. Från nyliberaler har det hävdats att politiken skapat ett bidragsberoende kulturliv med kulturarbetare som inte behöver anstränga sig för att skapa något som efterfrågas över huvud taget. Och från arbetarrörelsen har det ibland hävdats att staten understödjer smal och elitistisk kultur som inte intresserar eller ger "vanligt folk" någonting.

Försvararna av den gamla kulturpolitiken har å sin sida menat att kulturen måste tillåtas verka vid sidan av de kommersiella krafterna. Att den svenska litteraturen, konsten, teatern, dansen och musiken är beroende av statligt stöd och skydd för att inte marginaliseras och dö ut. Utan aktiv kulturpolitik, ingen kultur, med andra ord.

När den borgerliga regeringen till-

trädde 2006 var det många kulturarbetare som befarade att ett kulturpolitisk systemskifte stod för dörren. Särskilt med tanka på att Fredrik Reinfeldt rekryterade Cecilia Stegö Chiló, chef för den nyliberala tankesmedjan Timbro, till posten som kulturminister. Nu blev Cecilia Stegö Chiló inte särskilt långvarig. Redan efter tio dagar på posten fick hon lämna jobbet som kulturminister. Det hade visat sig att hon inte betalat tevelicens på sexton år och haft svart städhjälp. Cecilia Stegö Chiló försvann men känslan bland många kulturarbetare fanns kvar; regeringen Reinfeldt planerade för förändring.

Små men betydelsefulla förändringar

Den som läser kulturutredningen och lyssnar på dess ledamöter kan snabbt få känslan att detta systemskifte kommit av sig. Att Cecilia Stegö Chiló enbart var en parantes. Men, hävdar en namnkunnig kör av kulturarbetare, ingenting kan vara mer fel. Visst har kulturutredningen bevarat det mesta av den svenska

”De resurser som staten inte vill satsa hoppas man ska täckas upp av ideella krafter och sponsring”

Åsa Linderborg

kulturpolitiken så som den har sett ut i decennier, men man har också gjort vissa små men betydelsefulla förändringar, förändringar som enligt kritikerna kan fungera som trojanska hästar och lösa upp kulturpolitiken inifrån

Kritikerna har framför allt siktat in sig på det faktum att utredningen föreslår att formuleringen ”att kulturpolitiken skall motverka kommersialismens negativa konsekvenser” tas bort och att man trycker betydligt hårdare på att kulturen skall samspele med andra samhällsområden och verka positivt för till exempel folkhälsa, miljö och tillväxt. Därmed, skrev till exempel författaren Åsa Linderborg i Aftonbladet, blir kulturpolitik det samma som näringspolitik:

”De resurser som staten inte vill satsa hoppas man ska täckas upp av ideella krafter och sponsring. Kulturen ska bidra till ’en ekonomisk hållbar utveckling’. Ergo: kulturen ska få kapitalet att växa i takt med människan. Det är omöjligt att av princip vara emot all form av sponsring, men kulturen ska

inte vara beroende av sponsring. Kultur på marknadsekonomins villkor innebär att den redan etablerade och accepterade kulturen kommer att klara sig hyggligt. Svårare blir det för den samhällskritiska eller den sökande och experimentella som riskerar att misslyckas konstnärligt och publikt [...] I linje med det ligger att konstnären ska stimuleras som småföretagare och därigenom bli lojal med det samhällssystem som det borde vara en förbannad skyldighet att tolka och kritisera.”

”Konst är ingen vara”

Och i två uppmärksammade artiklar i Dagens Nyheter jämförde författaren Niklas Rådström kulturpolitiken med forskningspolitiken och konstaterade att ”forskningen, utbildningsväsendet och konsten till sin unika karaktär inte låter sig hanteras i strukturer av varuutbyte utan att berövas en stor del av sin potential”.

I sin andra artikel pekade Niklas Rådström på vad han menar är en funda-

Författare och debattör Åsa Linderborg

mental missuppfattning av kulturutredningen. Han menar att man inte kan se på konstnärer som enbart entreprenörer och på konstverk som varor, vilka som helt. Vill vi ha ett rikt och givande kulturliv måste vi vara beredda att freda det:

”...det finns kategorier av det som vi företar oss som inte på ett rationellt sätt kan organiseras av marknadskrafterna. Hit hör familjelivet, det vi i vid mening menar med public service, den vetenskapliga grundforskningen, våra gemensamma naturtillgångar och konstnärlig verksamhet i det funktion som traditionsbärare och förnyare... varje samhälle som värdesätter dessa områden

och vill se dem utvecklas måste se sig berett att inrätta institutioner ... som engagerar sig i att stödja dem.”

På den typen av kritik har kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth svarat med tystnad. Istället har hon nöjt sig med att konstatera att debatten har varit livlig och att det är bra. Under sommaren har kulturdepartementet bearbetat de hundratals remissvar som kommit in och någon gång under hösten skall regeringen presentera en proposition. Återstår att se vilken betydelse den massiva kritiken mot utredningen får för resultatet. ■

Fakta | Kulturutredningen i korthet

Nya kulturpolitiska mål föreslås. Bland annat skall kulturell kompetens och kreativitet användas för att bidra till ”en ekonomiskt hållbar utveckling”.

Regionerna skall få bestämma mer över kulturpolitiken.

Kulturpolitiken skall i högre grad än tidigare samspele med andra samhällsområden och verka positivt för till exempel folkhälsa, miljön och den regionala tillväxten.

[tema Sverige i Europa]

Vart är Europa på väg?

TEXT MATTIAS HAGBERG

Unionens makt växer. Alla som jobbar inom den offentliga sektorn påverkas dagligen av beslut fattade i Bryssel. Men unionen har problem. Stora utmaningar väntar runt hörnet. Vilken framtid har egentligen det europeiska samarbetet?

Enligt en undersökning från Sveriges kommuner och landsting, SKL, är så många som sextio procent av alla beslut som fattas i Sveriges riksdag initierade i Bryssel. Den Europeiska unionen är inte längre ett avlägset mellanstatligt samarbete – den är svensk vardag – även om besluten och debatterna inom unionen ofta känns avlägsna och byråkratiska.

Enligt EU-kommissionen står unionen inför fyra stora utmaningar. Det handlar om en åldrande befolkning, om svårkontrollerade strömmar av in- och utvandring, om ökad global konkurrens och om en förändrad arbetsmarknad.

Hur skall dessa utmaningar hanteras?

Enligt Joakim Palme, chef för Institutet för Framtidsstudier, har vi just nu en historisk möjlighet att kortsiktigt lösa dessa problem genom att öppna unionens gränser för arbetskraftsinvandring. Då kan vi på en och samma gång avlasta länder i Nordafrika och Mellanöstern som har ett överskott på unga människor, samtidigt som vi löser vårt eget problem med en åldrande befolkning.

På längre sikt menar han att vi måste fixa den demografiska utvecklingen internt.

– Det måste helt enkelt födas fler barn i Europa. I dag kan vi se att unga par väljer att skaffa färre barn än vad de egentligen vill ha. De beror på att systemen i många länder gör det svårt för unga människor att skaffa så många barn som de vill. Vi måste helt enkelt ordna sociala system som gör det möjligt för unga par att skaffa fler barn.

Många problem

Samtidigt som Joakim Palme, precis som EU-kommissionen, lyfter EU:s demografi, migrationen, den globala konkurrensen och arbetsmarknaden, ser han flera andra bekymmer torna upp sig. Framför allt menar han att EU just nu är inne i en situation där det kan bli svårt att hålla ihop unionen.

– Det gäller att hitta gemensamma mål som alla kan ställa upp på. Det är inte helt lätt. EU har på senare år förvandlats till en jätte med 27 medlemsländer med olika förutsättningar och olika politiska målsättningar.

Det är en problembeskrivning som Rolf Gustavsson, mångårig korrespondent i Bryssel, skriver under på.

– Den största utmaningen just nu är att hålla samman unionen. Den ekonomiska krisen har slagit väldigt olika mot olika delar av EU. I delar av Östeuropa har krisen gått mycket hårt fram. Varje land tenderar att skydda sin egen industri och sin egen finanssektor. I detta läge gäller det att hålla ihop den gemensamma marknaden så att inte något eller några länder

”Den största utmaningen just nu är att hålla samman unionen”

Rolf Gustavsson

bygger upp öppna eller dolda hinder för att skydda sig. Börjar den inre marknaden erodera, så faller hela samarbetet.

Rolf Gustavsson säger att det är lätt att måla upp katastrofscenarion just nu, och att många vill förmedla en bild av hur hela unionen kommer att bryta samman.

– Men jag tror att det finns en tillräckligt stor vilja att hålla samman unionen för att den skall leva vidare. Framför allt gäller det för politikerna att utveckla den inre marknaden och den gemensamma valutan.

Vid sidan av dessa akuta utmaningar pekar såväl Joakim Palme som Rolf Gustavsson på klimatfrågan som avgörande för unionens framtid. Enligt Rolf Gustavsson kan klimatfrågan komma att fungera som en vitamininjektion för samarbetet. Klimatet kan helt enkelt bli den framtidsfråga som unionens medlemmar kan samlas kring.

– Den viktigaste frågan är hur vi skall kunna ställa om till ett lågenergisamhälle med mycket låga utsläpp av koldioxid. Hur skall samhället organiseras och hur skall omställningen bekostas? Det handlar om ofantliga summor med pengar och man kan fråga sig varifrån de skall komma.

Joakim Palme, å sin sida, säger att den massiva fokuset på klimatet i och för sig

är bra, men att det finns en risk att klimatet överskuggar andra akuta problem, framför allt den snabbt stigande arbetslösheten i krisens spår.

– Om inte unionens länder agerar snabbt och kraftfullt finns det en risk att vi får en permanent massarbetslöshet, säger han.

Regionerna på väg bort

Under många år har EU lyft fram Europas olika regioner som viktiga områden för såväl stöd som tillväxt. Enligt många bedömare behövde EU regionerna för att kunna kringgå de enskilda nationalstaterna och därmed stärka unionen.

– Men, påpekar Erik Westholm, professor i kulturgeografi, regionerna har haft sin storhetstid. EU behöver dem inte på samma sätt längre och dessutom har det visat sig att tillväxt inte skapas regionalt som man tidigare trodde. Med globaliseringen och den nya informationsteknologin är närmiljön inte lika viktig.

Men helt överspelade är de inte.

– Min gissning är att regionerna kommer att få en annan fråga än tillväxt på sitt bord, nämligen klimatet. När den politiska retoriken nu skall omsättas i praktisk politik kommer det att behövas offentliga insatser och institutioner och

de kommer bli regionala.

Demokrati mot effektivitet

Problemen är många: arbetslöshet, inre splittring, ekonomisk kris, migration, klimatförändringar. Men det stannar inte där. För även om unionen skickligt lyckas lösa alla dessa frågor har unionen en inbyggd konflikt. Ju mer effektiv unionen blir desto mindre demokratiskt riskerar samarbetet att bli.

Rolf Gustavsson menar att det finns en tydlig motsättning inom unionen mellan teknokratiska och byråkratiska krafter som vill ha en effektivt och expertkontrollerad union och demokratiska krafter som vill ha mer av folkligt inflytande.

– Den här konflikten är flitigt diskuterad runt om i unionen. Samtidigt tycker jag att man i debatten har missat en av de viktigaste demokratifrågorna. I slutändan är det ju regeringarna som fattar de viktigaste besluten i ministerrådet. Och då måste man fråga sig: hur kontrollerar vi regeringarna. Det vill säga: hur skall varje enskilt land kontrollera sin minister eller sin regeringschef när han eller hon åker till Bryssel och fattar beslut. Där finns det en uppenbar brist; de flesta länder har inga demokratiska kontrollsystem alls. ■

FOTO: EUROPAPARLAMENTET/AUDISON/ELLENHEFEN

[tema Sverige i Europa]

Splitttrad bild av unionen

Vad skall komma först: nationen, unionen eller hela jorden? Bilden av den Europeiska unionen är djupt splitttrad, en splittring som nu fördjupas av den svåraste ekonomiska krisen i unionens historia.

TEXT MATTIAS HAGBERG

I krisen prövas vänskapen, brukar det heta. Och den ekonomiska kris som EU och resten av världen just nu är inne i är en svår prövning, en av de svåraste prövningar unionen upplevt. Plötsligt började länder som jobbat hårt för frihandel inom Europa prata högt om att skydda den egna industrin och den egna arbetskraften.

– Vi har sett oroande tecken på en tilltagande ekonomisk nationalism, men de konkreta snedstegen har än så länge varit små.

Det säger moderaten Ewa Björling, handelsminister i den svenska regeringen, och fortsätter:

– Jag tycker att det faktum att den protektionistiska retorik som hörts från en del medlemsstater i de flesta fall stannat vid just retorik är ett tecken på att samarbetet ändå är väl rustat för att stå emot de röster som säger saker som ”brittiska jobb till brittiska arbetare” eller ”franska bilar skall byggas i Frankrike”.

Ett öppnare EU

Hennes förhoppning är att hela unionen skall gå stärkt ur krisen med en insikt om att ökad och bättre rörlighet inom unionen och mot omvärlden lägger grunden för en snabb ekonomisk återhämtning.

– Vi måste öppna upp EU mer mot omvärlden. Vi måste arbeta hårdare för att reformera den EU-politik som stör

handeln, inte minst den skadliga jordbrukspolitikerna.

I den inställningen får Ewa Björling stöd av vänsterpartiets partiledare Lars Ohly. Han menar att EU är alltför protektionistiskt.

– Man kan prata om en Europeisk nationalism som bidrar till att snedvräta konkurrensen genom tullar, exportstöd och subventioner.

Enligt Lars Ohly är detta en politik som direkt drabbar människor, framför allt bönder, i länder utanför unionen.

– Det är en osolidarisk politik som måste reformeras, säger han.

Så långt vill inte Ewa Björling gå i sin kritik.

– Myten om EU som ett fort mot om-

världen med extremt höga murar stämmer inte. Det faktum att unionen står för fyrtio procent av världens export visar tydligt att det går att bedriva handel över unionens yttre gränser. EU är såväl Kinas som USA:s viktigaste handelspartner. Nyligen erbjöd EU ett stort antal utvecklingsländer fullständig tullfrihet på samtliga varor.

”Absurd kritik”

Samtidigt som Lars Ohly kritiserar unionen för protektionism har han själv fått kritik för att enbart värna svenska arbetare på bekostnad av arbetare från länder i till exempel Polen och Baltikum. Självt tycker han att den kritiken är absurd.

– Det handlar enbart om solidaritet.

Den som kommer till Sverige för att arbeta skall göra det på svenska villkor. Jobbar man i Sverige skall man ha råd att leva i Sverige. Annars får vi en social dumpning som leder till att vi alla får det sämre ställt.

Överhuvudtaget tycker han att den fria rörligheten för människor inom unionen är en av de bästa och mest radikala följderna av samarbetet inom Europa.

– Den rörligheten skall vi värna och utvidga. Jag skulle gärna se att den gällde för länder även utanför unionen.

Ewa Björling håller med om att den fria rörligheten är en av de viktigaste delarna av unionen, men hon är inte villig att diskutera exakt vilka regler som skall gälla för till exempel en polsk byggarbetare i Sverige, det vill säga om det är ursprungslandets regler som skall gälla eller destinationslandets.

– För mig som ansvarig minister för EU:s inre marknad är det viktigt att vi fortsätter arbeta för att principen om fri rörlighet för människor, varor, tjänster och kapital förverkligas fullt ut. Det finns för och nackdelar med olika lösningar för att uppnå detta, och jag är beredd att vara pragmatisk när det gäller hur vi skall gå framåt. Däremot är jag inte beredd att kompromissa om målet, att samtliga medborgare skall kunna bo och arbeta var de vill inom unionen utan att diskrimineras.

Välkommen till mötesfabriken

Det europeiska samarbetet är en väldig mötesfabrik. Bara under det halvår som Sverige är ordförande för EU är vi värdar för över hundra olika möten.

TEXT MATTIAS HAGBERG

Hur driver man ett mellanstatligt och överstatligt samarbete mellan 27 olika länder med sammanlagt 500 miljoner invånare? Svaret är: möten, möten och åter möten.

Bara under det halvår som Sverige är ordförande i unionen kommer Sverige att stå som värd för över hundra olika möten. Det kan handla om informella möten mellan finansministrar för att prata sig samman i olika frågor, eller om officiella toppmöten mellan regeringschefer, eller om konferenser kring någon av de frågor som skall diskuteras extra nog under ordförandeskapet.

Slutnotan för det svenska ordförandeskapet förväntas landa på 971 miljoner kronor. Ungefär hälften av pengarna kommer att bekosta dessa möten. Det betyder att varje möte kostar i genomsnitt närmare fem miljoner kronor. Övriga utgifter rör kommunikationssatsningar, medie- och kultursatsningar, kompetensutveckling och viss personalförstärkning på departement och några utlandsmyndigheter.

I denna summa ingår inte de kostnader som andra länder har för att skicka sina politiker och sina tjänstemän fram och tillbaka över kontinenten.

FOTO: GUNNAR SELBORD

Hallå där...

...Marit Paulsen, nygammal ledamot i Europaparlamentet

TEXT MATTIAS HAGBERG

Vad kan du åstadkomma i Europaparlamentet som du inte kan åstadkomma i den svenska riksdagen?

– Ja, det beror ju på vad det är för fråga. Äldreomsorgen i Malung kan man inte påverka från Europaparlamentet. Men man kan å andra sidan inte sitta i Malung och tro att man kan påverka den europeiska klimatpolitiken. Det bästa med Europaparlamentet är att man är där som individ, man måste inte rätta in sig i partiledet. Det ges utrymme att driva egna frågor.

Vilka frågor skall du driva?

– Jag skall jobba med jordbrukspolitiken. De rena matfrågorna är det många andra svenska parlamentariker som jobbar bra med, men jordbrukspolitiken är det inte så många som är intresserad av trots att det handlar om enorma summor pengar.

Går det att påverka som enskild parlamentariker i det väldiga EU-maskineriet? – Ja, det går faktiskt. Det gäller att vara oerhört påläst och oerhört duktig på att lyssna. Bli man utsedd till rapportör för ett område kan man uträtta en hel del. Men det gäller att veta vad man pratar om, för de man möter i förhandlingar är kommissionens främsta experter på området och de nationella regeringarnas främsta experter.

Hur ser framtiden för EU ut?

– Det kommer att bli många konflikter och stora motsättningar. Men det är helt i sin ordning. EU är en stor konflikthanteringsapparat. Det är konflikthantering som är själva motorn i samarbetet.

Tar ni husvagnen med er till Bryssel?

– Den skall med. Men vi kommer att leta efter lägenhet.

FOTO: BERNO HUÄLMRUD

*Hjälp WWF
att rädda mig!*

Postgiro 90 1974-6

Världsnaturfonden WWF
www.wwf.se 08-624 74 00

© Jens Wänstedt

SKAPA DIN SKRÄDDARSYDDA ENKÄT MED
MARKNADENS MEST ANVÄNDARVÄNLIGA VERKTYG.

Enkät- och analysverktyg

ESMAKERS program erbjuder maximal flexibilitet för användaren och samtidigt högsta möjliga deltagande för de svarande. Du kommer att finna ett imponerande utbud av avancerade funktioner som har arbetats fram till enkla knappar för att underlätta ditt arbete. Inga programmeringsfärdigheter krävs. Obegränsat med användare och enkäter!

Entergate AB, Köpmansgatan 8, SE-302 42 Halmstad
Tel: +46 35 15 59 00, Fax: +46 35 15 59 10, e-mail: info@entergate.com, www.entergate.com

Chefsföreningen för akademiker

Vi chefer behöver också facket. Ett medlemskap i Svensk Chefsförening gör det både lättare och tryggare att vara chef. Vi ger dig råd och stöd i frågor som rör management, löner, villkor, pensioner, försäkringar samt förhandlingsstöd.

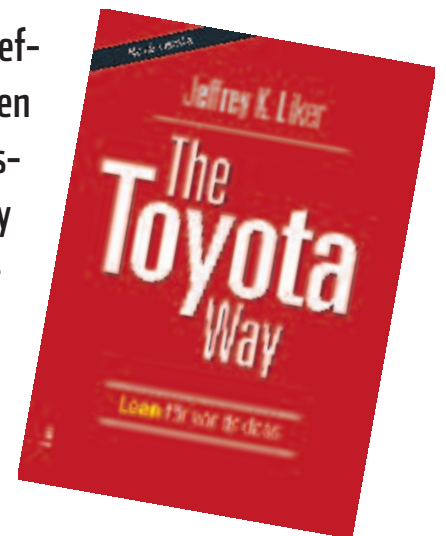
I medlemskapet ingår också många förmåner, bland annat en riktigt bra inkomstförsäkring.

Svensk
Chefsförening

www.svenskchefsforening.se

Tre snabba frågor till Mr Lean

Han är en av världens mest eftertraktade föreläsare och en auktoritet inom allt kvalitetsarbete. Vi ringde upp Jeffrey K. Liker, författare till den internationella bästsäljaren *The Toyota Way*, och ställde tre snabba frågor.

TEXT MATTIAS HAGBERG

Vad kan den offentliga sektorn lära av Toyota?

– Många inom den offentliga sektorn har redan lärt sig en hel del: till exempel skattemyndigheten i London, det amerikanska försvaret eller den kanadensiska posten. Det finns hur många exempel som helst. De flesta har fokuserat på värdeflödesanalyser, problemlösningen enligt Toyota och medbestämmande för alla anställda.

Vad är mest karaktäristiskt för "The Toyota Way"?

– Det viktigaste är investeringarna i att utveckla människor. Till och med nu, under total ekonomisk kris, när vissa fabriker har minskat sin försäljning med 40 procent, har Toyota inte sparkat några av sina fastanställda. Istället har de satsat på utbildning och utveckling av personalen.

Det finns amerikanska forskare som är mycket kritiska till lean production och menar att produktionsfilosofin borde kallas "management by stress". Hur reagerar du på det?

– Företag eller offentliga institutioner som tror att lean produktion bara handlar om att avskeda folk och få de som är kvar att jobba hårdare är fel ute. Toyota tar bort onödigt arbete, det vill säga slöseri, och ersätter det med värdeskapande arbete. Så produktiviteten ökar utan att man behöver jobba hårdare.

Fakta | Jeffrey K. Liker

Jeffery K. Liker är professor vid University of Michigan och ansvarar bland annat för universitetets Japan Technology Program och Lean Production Program. I sin bok *The Toyota Way* sammanfattar han lean production i fjorton punkter. Bland annat menar han att produktionsfilosofin karaktäriseras av att beslut baseras på långsiktigt tänkande även då det sker på bekostnad av kortsiktiga finansiella mål, att beslut skall fattas långsamt och i samförstånd och att man skall jobba för att utveckla människor.

FOTO: PETER KNUJTSSON

[Krönikan]

Av Nisti Sterk

Her bijî möjligheternas land

Jag kommer från Kurdistan, ett land som inte finns på kartan men som finns i mitt hjärta. Mitt land är uppdelat mellan fyra länder: Irak, Iran, Syrien och Turkiet. Jag kommer från den turkiska delen. Först bodde jag hos min farfar och farmor i Silvan, sedan bodde jag hos mina föräldrar i storstan Diyarbakir. De talade turkiska och jag talade kurmanji/kurdiska eftersom det var det man talade hos farfar. Jag hade svårt att förstå mina systrar och de skrattade åt mig när jag blandade ihop språken. Skillnaden mellan kurdiska och turkiska är som finska och svenska.

När jag gick ut på stan med min mor sa hon alltid med bestämd röst så fort vi såg en polis:

– Shhhhh, Nisti du får inte tala kurmanji för då tar polisen oss, vi får sitta i fängelse hela familjen.

Jag var livrädd för poliser. Det fanns ingen yttrandefrihet i Turkiet och som kurd fick man varken sjunga, tala eller skriva på sitt modersmål kurmanji. Mina morbröder hade suttit i fängelse. En av dem, Mahmut, som var journalist, hade lyckats fly till Sverige genom Syrien. Han hade ordnat så att min äldsta morbror och min ena moster också kunnat fly dit.

Oroligheterna i Diyarbakir blev bara värre och värre och efter ett år var vi tvungna att flytta. Men vi behövde inte lämna landet som flyktingar, eftersom min morbror journalisten hade ordnat alla papper åt oss från Sverige. Vi flyttade till Sverige, ett nytt land, och jag skulle lära mig ytterligare ett nytt språk, bara fem år gammal.

Jag minns att jag var så glad när vi landade på Arlanda och ville säga något på kurdiska till min mamma. Men jag hejdade mig när jag såg en svensk polis, frös till, för jag blev livrädd. Då sa mamma med en mild röst jag aldrig tidigare hade hört:

– Prata, min dotter, prata. Här får du tala ditt språk. Det här är Sverige, möjligheternas land.

Hon log mot mig och gav ett tecken med huvudet att det var okej.

– Jaha.

Jag var fortfarande osäker, gick fram till polisen.

– Hej.

Morbror hade berättat i telefon att man alltid sa hej och hejdå i Sverige, här i möjligheternas land. När jag sa hej till polisen sa han hej tillbaka. Jag var helt chockad över att han hälsat tillbaka.

– Hej! Sa jag igen

– Hej! Sa han tillbaka.

Jag började fnittra.

– Hej!

Han sa ingenting till min lillasyster som bara var road utav sin klubba hon hade fått av mor.

– Hej! sa jag igen

– Hej!

Jag kunde inte sluta och fortsatte:

– Hej! Hej! Hej!Hej!Hej!Hej Hejjjjjjjjjjjj.

Jag tror att jag retade gallfeber på honom. Han måste ha tänkt: "Den här ungen måste ha DAMP."

Mamma hade verkligen rätt, Sverige var möjligheternas land. Här hoppade jag runt och sjöng en ramsa på kurdiska. Och farbror polisen sa ingenting. "Her bijî möjligheternas land", sjöng jag, vilket betyder "Länge leve möjligheternas land!"

Bryt

– acceptera aldrig våld

Den 12 februari 2005 förändrades livet för Joakim Fohlman. En trevlig fredagskväll i Uppsala slutade med att Joakim blev svårt misshandlad. När han vaknade morgonen därpå förstod han hur allvarligt skadad han blivit. Nu började nästa fas. Att vara drabbad innebar också att han inte fick någon information eller hjälp från polisen eller stödorganisationer.

Det ledde till frågan " Ska det vara så här?

– Två år senare startades Tryggare Uppsala Län och nu i år stiftelsen Tryggare Sverige. Stiftelsens syfte är att myndigheter, lokala förvaltningar och näringslivet ska samverka för att nå resultat.

Välkommen till vårt seminarium på

KvalitetsMässan, 17 november 13.00.

Då får du träffa Joakim och se hur han mår idag.

Medverkande:

MarieLouise Zetterström – vd Förenade Liv

Joakim Fohlman Tryggare Sverige

Magnus Lindgren Tryggare Sverige

Ann Hellström ombudsman för brottsdrabbade

Vi engagerar oss mot våld i alla former och stödjer både insatser för att förebygga våldet och att bevaka de brottsdrabbades intressen. Förenade Liv var även först med att införa en krisförsäkring som gäller vid våld i hemmet. Därför stödjer Förenade Liv Stiftelsen Tryggare Sverige.

forenadeliv.se

 förenade liv

”Vi är bara kropp”

Han kastar sig girigt över nya områden. Har ett visitkort lika stort som ett segel. Han är författare, debattör, musiker, psykoanalytiker, travhästuppfödare och politiker. Bland annat. Kvalitet & Förnyelse ringde upp mångsysslaren Alexander Bard för ett samtal om hjärnan, liberalismen och om konsten att provocera.

TEXT MATTIAS HAGBERG

Själen är en bluff, den fria viljan är en chimär och vårt medvetande är bara en fiktion. Så kan man sammanfatta Alexander Bards syn på den mänskliga tillvaron. Ingenting är som det verkar. Alla föreställningar om ett fritt och levande jag är en följd av genernas strategi för överlevnad. Det enda som existerar är biokemiska processer i hjärnan. Vi är, med andra ord, biologiska maskiner. Inget annat.

I den nyutkomna boken *Kroppsmaskinerna* – manual till den moderna människan ger sig Alexander Bard och författarkollegan Jan Söderqvist på hjärnan med målsättningen att en gång för alla ta död på själen och på föreställningen om att vi människor har ett fritt jag med en fri vilja. Man kan fråga sig varför? Vad driver två moderna debattörer och entreprenörer att ge sig in i en flera tusen år gammal filosofisk strid mellan det som brukar kallas materialister och idealister, det vill säga mellan dem som tror att vi bara är kropp och de som tror att vi även har en själ.

– Vi ville rensa i skallen. Det finns otroligt många gamla filosofiska rester som skvalpar runt i vår vardag, framför allt från kristendomen. En sådan rest är föreställningen att det finns ett enhetligt ”jag”. Från modern hjärnforskning vet vi att ”jaget” bara en illusion, säger Alexander Bard. Vår hjärna lurar oss att tro att vi har ett medvetet jag som styr våra handlingar enbart för att det funkar bäst så.

Mot denna illusion vill Alexander Bard ställa en modern, flytande föreställning om den egna personen.

– Man är inte ett sammanhållet jag utan många olika jag. Våra personligheter är schizoida. Man måste våga se sig själv som splittrad och inse att jaget är tomt. Vi består av mängder med olika viljor och inga av dem är fria. Förmodligen finns det få svenskar som kan illustrera denna syn på livet lika tydligt som Alexander Bard själv.

För många framstår hans liv som ett sammelsurium av olika identiteter och verksamheter som svårligen låter sig förenas. Sedan han föddes 1961 i Motala har Alexander Bard hunnit med det mesta. Han har gått i bibelskola,

han har uttalat sig som satanist, han har anordnat världsmästerskap i Fia med knuff, studerat vid Handelshögskolan i Stockholm, prostituerat sig i Amsterdam, skrivit hitlåtar till en stor del av den svenska artisteliten, jobbat som musiker, som travhästuppfödare och psykoanalytiker och tillsammans med Jan Söderqvist har han tidigare skrivit två böcker: *Nätokraterna* (2000) och *Det globala imperiet* (2002). Förra året gick han med i Folkpartiet och samtidigt drog han igång det virtuella nätverket

Liberati tillsammans med riksdagsledamoten Camilla Lindberg.

Pragmatiker

Den bild av hjärnan och vårt medvetande som Alexander Bard målar upp är stenhårt materialistisk. Det enda som skiljer oss från andra varelser är komplexiteten i vårt beteende. Här finns inget utrymme för traditionella föreställningar om personligt ansvar eller om fri vilja. Det är en bild av människan som skär sig mot den traditionellt liberala.

– Jag är ingen klassisk liberal. Jag kallar mig i stället pragmatisk liberal. Det betyder att jag faller tillbaka på den filosofiska skolbildning som kallas pragmatismen. Pragmatismen menar att det inte finns en sanning med stort S, istället finns det bara en värld som ständigt är undflyende. Det enda vi kan göra är att förhålla oss pragmatiskt till den världen.

I samma anda menar han att den bok om hjärnan som han och Jan Söderqvist har skrivit inte skall ses som den slutgiltiga sanningen om hjärnan och om vårt medvetande utan snarare som den berättelse om oss själva som

passar bäst i en tid då internet håller på att revolutionera hela världen.

– Sanningen är en illusion precis som jaget är en illusion.

Provokatör

Alexander Bard är känd för att provocera. Han älskar att gå på tvärs med etablissemangen och att säga sånt som upprör, som att klä sig i kläder som för tankarna till Hitlerjugend. I en intervju för några år sedan slog han fast att Hitler i och för sig var ond men ”att han kunde klä sig”.

Men går det verkligen att vara en pragmatiskt inriktad politiker och samtidigt provocera?

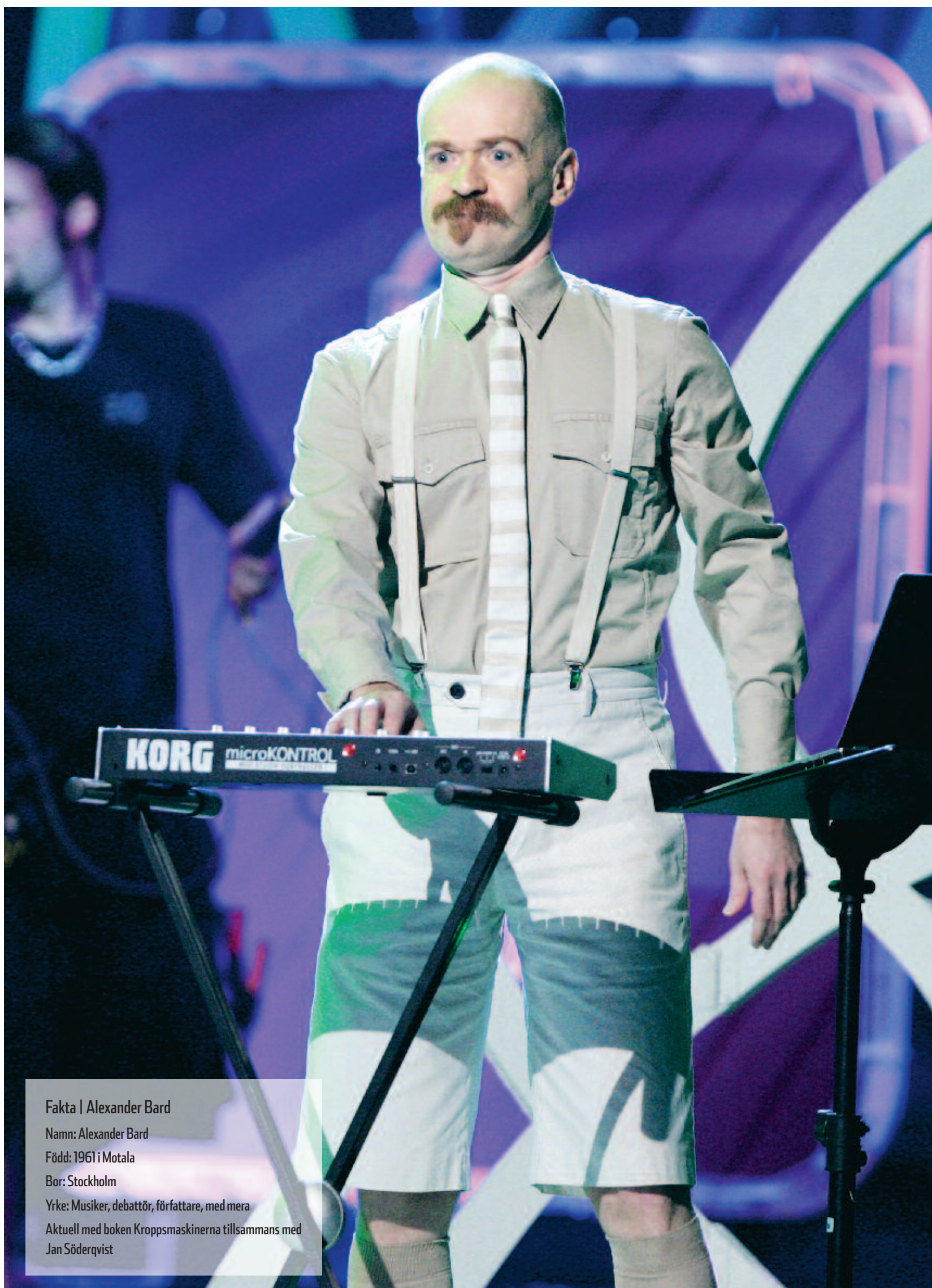
– Pragmatismen har alltid varit provocerande. Jag upplever att det är den mest provocerande inställningen du kan ha. Människor blir väldigt upprörda när jag hävdar att det inte finns några fasta sanningar eller någon fast moral.

Som politiker hoppas han att Folkpartiet skall lämna den klassiska liberalismen bakom sig och med tiden bli ett pragmatiskt parti, i ordets filosofiska bemärkelse. Redan nu menar han att Folkpartiet börjat gå i den riktningen.

– Under nittioalet hade vi en period där Folkpartiet var socialliberalt. Det var en katastrof. Partiet höll på att slukas av socialdemokraterna. Sedan kom en period som närmast kan betecknas som kravliberal. Det var inte heller särskilt lyckat. Det kändes mest som en missriktad populism. I dag tycker jag att Folkpartiet har börjat röra sig i en pragmatiskt riktning. Marit Paulsen och Jan Björklund är bra exempel på politiker som drivs av en vilja att ärligt göra det som funkar istället för att styras av gammal ideologi.

Själv drömmer han om att finnas i bakgrunden och stötta liberala politiker som han tror på genom denna process. Däremot tänker han själv inte sikta på några förtroende uppdrag.

– Förhoppningsvis kan jag hjälpa Folkpartiet att nå ut via nätet. Där är man, precis som alla andra partier, väldigt gammaldags fortfarande. ■

Fakta | Alexander Bard

Namn: Alexander Bard

Född: 1961 i Motala

Bor: Stockholm

Yrke: Musiker, debattör, författare, med mera

Aktuell med boken Kroppsmaskinerna tillsammans med Jan Söderqvist

Dags att skrota biståndet?

Fakta | Bistånd

■ FN:s mål är också att minst 0,7 procent av givarländernas bruttonationalinkomst (BNI) ska gå till bistånd.

■ Sverige, Luxemburg, Norge, Danmark och Nederländerna var de enda länder som nådde 0,7-procentsmålet 2008.

■ EU:s medlemsländer och Europeiska kommissionen är världens största givare, 2008 stod EU för över 60 procent av världens samlade bistånd. EU beräknas nå 0,7-procentsmålet 2015.

■ Sverige gav mest bistånd i världen, i andel av BNI (0,98 procent), 2008. I absoluta tal var Sverige den åttonde största givaren samma år (4 730 miljoner dollar).

Källa: Regeringens skrivelse om biståndsresultat 2008/09:189

Afrika söder om Sahara är prioriterat i svensk biståndspolitik. Men hjälpen ska bli effektivare och antalet mottagarländer har minskat. Kvalitet & Förnyelse har besökt Uganda för att se vilken effekt biståndet har.

TEXT GÖRREL ESPELUND FOTO ANDREAS KARLSSON

Uganda har under de senaste tio åren haft en stark ekonomisk tillväxt och den ekonomiska utvecklingen är en av de bästa på kontinenten.

Uganda har också fått stora mängder bistånd genom åren och när årets budget lades fram var det utländska tillskottet 33 procent, en minskning från tidigare 50 procent.

– När vi talar om den ekonomiska utvecklingen, tror jag inte att Uganda skulle ha varit där det är i dag om det inte vore för biståndet, säger Chris-

tine Johansson, ambassadråd och chef för utvecklingsarbetet på Sveriges ambasad i Uganda.

Sverige har precis lagt upp en ny samarbetsstrategi för utvecklingsarbetet i landet. Prioriterade områden är: uppbyggnaden av norra Uganda, bekämpningen av korruption och utökad stöd till organisationer som försvarar individens rättigheter, socialt, politiskt, rättsligt.

Däremot kommer biståndet inte att öka och sedan 2006 har Sverige upphört med att ge så kallat budgetstöd – bistånd

som går rakt in i mottagarlandets budget. Utbredd korruption och brister i demokratiutvecklingen har legat till grund för beslutet.

Istället ger vi sektorstöd inom hälsa och vatten- och sanitet. Pengarna går in i Ugandas budget, men de redovisas på sektornivå och följs upp på sektornivå. Det är viktigt att stödet blir ett tillägg till den budget som Uganda själv hade tänkt satsa på dessa områden, även om det i praktiken är svårt att se, säger Christine Johansson.

Parisdeklarationen

Biståndet i världen ökade markant i början av 2000-talet och flera givare ville dra

upp nya riktlinjer för ett mer effektivt bistånd. Resultatet blev Parisdeklarationen som antogs 2005. Bland annat ska samordningen och effektiviseringen av biståndet bli bättre och här har Uganda kommit långt.

Alla stora givare bildar en överordnad grupp som går under namnet Local Development Partner Group, till denna rapporterar olika sektorgrupper exempelvis inom hälsa, utbildning eller vatten. Sektorgrupperna har regelbundna möten med myndigheterna, de har gemensamma genomgångar, uppföljningar och fältbesök. Med det här upplägget blir det mycket enklare för våra partners, i detta fall Uganda. Istället för att ha att göra med varje givare, möter de en grupp. Den stora vinsten är att det blir mindre administration.

Svårt att följa upp

Det finns kritiker som är tveksamma till om Sverige verkligen ska ge bistånd till ett land som Uganda – där korruptionen är ett stort problem och demokratiprocessen stundtals verkar gå mer bakåt än framåt.

– I givarkretsen diskuteras hur vi ska bli mer systematiska i arbetet mot korruptionen. Vi måste rikta in oss på orsakerna till korruptionen och ge stöd åt dem som arbetar för att bekämpa den. Genom att vara här kan vi vara med i debatten för ökad transparens, skulle vi dra oss ur förlorar vi möjligheten att påverka. Uganda har reformerat lagar och etablerat en anti-korruptionsdomstol, men det krävs ökat engagemang från regeringens sida att driva antikorrupsionsfrågorna, så att det också blir tydligt för var och en att regeringen verkligen menar vad den säger, påpekar Christine Johansson.

Men det är svårt att följa upp biståndet. Från Sidas håll försöker man följa upp både hur pengarna används och vilken nytta det verkligen gör. Och Christine Johansson välkomnar alla former av uppföljningar, revisioner och granskningar av biståndet.

När man jobbar med bistånd är det viktigt att vara självkritisk. Vi har ansvar för svenska skattebetalarnas pengar och det är oerhört viktigt att se till att det når ut till fattiga och inte försvinner på vägen, säger hon.

Fel förväntningar

Men trots årtionden av bistånd är fattigdomen fortfarande utbredd i Afrika.

– Men den som säger att biståndet inte fungerar bara för att Afrika fortfarande är fattigt, har haft fel förväntningar på biståndet, säger Peter Magnusson, forskare och lärare vid Göteborgs universitet, Institutionen för Globala studier.

Han tror att biståndstänkandet har varit starkt påverkat av Marshallhjälpen efter Andra Världskriget. Det gick relativt fort och det gick relativt bra.

– Sedan tänkte man att man skulle

göra samma sak i ett Nord-Syd-perspektiv. Men det var något helt annat. Tror man att biståndet kan utveckla Afrika, då har man fel förväntningar.

Peter Magnusson ser istället biståndet som en självklar global resursfördelning, ungefär på samma sätt som att man i Sverige omfördelar resurser mellan olika lönegrupper.

– Biståndet är ytterst ett uttryck för våra politiska värderingar, säger Peter Magnusson.

Ett annat starkt motiv för biståndet framöver kommer vara sambandet mellan utveckling och säkerhet, påpekar han.

– Det har länge varit ganska självklart att säga att utan fred ingen samhällsutveckling, nu tror jag det omvända sambandet kommer att uppmärksammas mer. Det vill säga utan samhällsutveckling ingen fred och säkerhet. Inte heller för oss.

Långsiktighet

Peter Magnusson tycker också att det är viktigt att svenska politiker blir bättre på att förklara den långsiktiga strategin med biståndet.

Kent Härstedt, socialdemokraternas talesperson i biståndsfrågor, håller med. Svenska politiker är inte bra på att förklara vad bistånd egentligen är.

– Ett tydligt exempel var när Riksrevisionen kom med en kritisk rapport om enskilda organisationer. Då uttalade sig statsminister Fredrik Reinfeldt snabbt och drog stora slutsatser av kritiken, som egentligen bara berörde 15 projekt av 6 000. Jag har sett liknande tendenser tidigare, man sätter inte saker och ting i sitt sammanhang. Istället blir det något populistiskt uttalande om att man ska vara tuff och konsekvent.

Samtidigt är det viktigt att reflektera över vad biståndet åstadkommit och utvärdera den effekt det har haft, anser

Kent Härstedt.

Det är oerhört viktigt att hela tiden ställa frågor och utvärdera biståndet. Biståndet får aldrig bli stelbent.

– Bistånd är inte en enda sak, ibland kan det handla om handelsfrämjande, ibland om att ta fram en ny grundlag och ibland om en katastrofinsats. I grunden är det en solidaritetshandling och hur man sedan ska använda det redskapet skiljer sig från land till land. Bistånd kan heller aldrig vara något annat än ett hjälpmedel att utveckla de egna krafterna och för att frigöra den egna potentialen, säger Kent Härstedt.

Handel istället för bistånd

Den senaste tiden har boken *Dead Aid* av ekonomen Dambisa Moyo fått stor uppmärksamhet i media och i biståndsvärlden.

Dambisa Moyo är född i Zambia och i sin bok kritiserar hon biståndet i mycket skarpa ordalag. Men, påpekar Dambisa Moyo, det är inte det humanitära biståndet som boken handlar om. Inte heller är det den hjälp som går till Afrika via oberoende, enskilda organisationer, NGO:er.

– Min kritik riktar sig till biståndet som går från en regering till en annan. Biståndsmodellen som den sett ut under årtionden har inte gett ekonomisk tillväxt och vi måste ställa oss frågan vad biståndet egentligen har åstadkommit i Afrika, säger hon till brittiska BBC.

Dambisa Moyo anser också att afrikanska länder aldrig kommer att uppnå bestående utveckling genom bistånd.

– Det är viktigt att vi istället fokuserar på samma politik som fungerade för att minska fattigdomen i Kina och i Indien, det vill säga utländska direktinvesteringar, handel och den fria marknaden, säger Dambisa Moyo.

Inget väst kan göra

Debattören, biståndskritikern och förfat-

taren Fredrik Segerfeldt håller inte med. Det finns inget västvärlden kan göra för att skapa utveckling i den fattiga delen av världen.

– De verktyg som står till buds i den rika världen är väldigt trubbiga, vi har vare sig möjlighet eller förmåga att åstadkomma utveckling i fattiga länder. Det finns en massa små saker man kan göra kortsiktigt, skaffa ett fadderbarn, riva ner handelshinder, främja investeringar i Afrika och så vidare. Men det är fortfarande bara att skrapa på ytan, säger Fredrik Segerfeldt.

Han ser heller inget alternativ till biståndet eller ”något man kan göra istället”. Även främjandet av entreprenörskap och mikrolån ställer sig Segerfeldt skeptisk till.

– Jag har inte sett någon övergripande utvärdering över vad mikrofinansieringen har åstadkommit. Och jag vänder mig emot vad-vill-du-göra-istället-retoriken eftersom den lägger ansvaret på oss när vi varken har ansvar eller möjlighet att göra något.

– Det viktiga är att vi gör klart för både oss själva och de fattiga länderna att nyckeln till utveckling finns i de fattiga länderna. Och det är den som har nyckeln som har ansvaret, säger Fredrik Segerfeldt.

Men trots att han anser att bistånd snarare försvårar än stimulerar till utveckling så är han säker på att biståndet kommer att finnas kvar.

Fredrik Segerfeldt anser att den globala biståndsindustrin är en allt för mäktig faktor, att FN-deklarationerna och millenniemålen i sig skapar ett behov av bistånd.

– All politisk logik talar för att biståndet kommer finnas kvar. Jag blev besviken över att min bok *Gör ingen skada*, skapade så lite debatt. Men vem har intresset och modet att säga: det kanske är så att biståndet gör mer skada än nytta? ■

Rekordmånga vill gå på KvalitetsMässan

Trots kristid och besparingar går KvalitetsMässan mot nya rekord. Redan nu har mässan fått in över 3 000 anmälningar.

Enligt arrangörerna finns det två förklaringar. Dels är intresset för mässan oförminskat ute i landet, dels har ett stort antal chefer i Göteborgs Stad, Västra Götalandsregionen och Kungsbacka kommun valt att besöka mässan som ett led i sin kompetensutveckling.

– Jag tror att många inser behovet av att lära sig mer just nu. Den offentliga sektorn kan inte stoppa sitt arbete med effektivisering bara för att det är kris, snarare tvärt om.

Genom effektiviseringar kan man spara pengar utan att försämma verksamheten. Och på KvalitetsMässan kan man lära sig av de ”bästa” hur det skall gå till, säger Henrik Edman, operativ chef för mässan.

Bättre vård med Lean i Lund

Sedan hösten 2007 jobbar Ortopediska kliniken, vårdavdelning 12, på Universitetssjukhuset i Lund med Lean Healthcare. Arbetet har varit mycket framgångsrikt och vårdavdelningen kan nu visa att Lean-filosofin kan öka produktiviteten inom vården avsevärt. Enligt en utvärdering har arbetstempot på avdelningen blivit lugnare samtidigt som tid frigjorts. I genomsnitt har varje medarbetare frigjort 20 minuter per arbetspass. Mest har sjuksköterskorna på dagtid kunnat frigöra. I deras fall handlar det om så mycket som en timme per dag.

Två myndigheter kvar i tävling om prestige-fylld utmärkelse

Skatteverket och Vägverket har gått till final i den nya tävling som skall utse Sveriges Modernaste Myndighet. Vinnaren kommer att presenteras på KvalitetsMässan i november. Just nu granskas de båda finalisterna noggrant av experter på kvalitets- och utvecklingsarbete.

– Båda myndigheterna är naturligtvis duktiga. Men båda har också sina svagheter, säger Lars Stigendal, som jobbar med granskningen.

Enligt honom måste en modern myndighet utmärkas av förmågan att kunna kombinera flera saker samtidigt.

– Det gäller till exempel att vara kundorienterad och utvecklingsinriktad samtidigt som man är kostnadseffektiv, säger han. Bakom den nya utmärkelsen som ska stimulera fortsatt kvalitetsarbete i staten står Finansdepartementet, Statskontoret och KvalitetsMässan tillsammans med de fackliga organisationerna ST och Saco-S samt företagen Förenade Liv och KPMG.

Botkyrka vinner igen

Botkyrka kommun utanför Stockholm har utmärkt sig under de senaste åren. Priserna har haglat över kommunens arbete med utveckling och kvalitet. Bland annat utsågs Botkyrka till Sveriges KvalitetsKommun 2005. Nu har även Botkyrkas kommundirektör prisats. I våras fick han utmärkelsen Årets chef med motiveringen: För att han på ett framgångsrikt sätt lyft den kommunala verksamheten och förändrat bilden av Botkyrka. Palle Lundberg sätter upp tydliga mål och får genom sitt engagerade och energiska ledarskap med sig medarbetarna på vägen."

– Det här är en bekräftelse på vad jag tycker är viktigt i ledarskapet - att arbeta genom andra och att få andra att lyckas. Så kan en hel organisation ledas till framgång, säger Palle Lundberg som varit kommundirektör i Botkyrka sedan 2003 och från början sat på ledarträning på alla nivåer i organisationen inklusive den politiska ledningen.

Sveriges nyaste myndighet

2010 får Sverige en ny myndighet som ska hantera all administration kring pensioner. Regeringen beslutade tidigare i år om att inrätta Statens Pensionsmyndighet, helt i linje med den så kallade Pensionsadministrationsutredningen som lämnade sin slutrapport i december 2006.

Idag är hanteringen av pensionerna uppdelat på i första hand Försäkringskassan och Premiepensionsmyndigheten, PPM. Den nya myndigheten ska samla arbetet med inkomstpension, tilläggspension, garantipension och ålderspension under ett och samma tak. Även olika typer av pensionsförmåner kommer att hamna hos myndigheten. Totalt berörs, enligt regeringen, 210 anställda på PPM och 800 anställda på Försäkringskassan. Nuvarande personal kommer att erbjudas att följa med till den nya myndigheten.

Diskutera effektiv upphandling med mig!

Kom och lyssna när jag talar på invigningsseminariet på Inköp 2009, onsdagen den 18 november kl 08.50–10.10.

Du kan också träffa mig i Konkurrensverkets monter den 18 november. Och naturligtvis svarar också mina kollegor gärna på frågor under mässdagarna. Du träffar oss i monter H03:11.

Välkommen till Konkurrensverket på Kvalitetsmässan!

Dan Sjöblom, Konkurrensverkets generaldirektör

KONKURRENSVERKET
Swedish Competition Authority

RIKSREVISIONEN

Claes Norgren, riksrevisor

Offentlig service – likvärdig och effektiv?

Seminarium torsdag den 19 november, kl. 13:40-14:40

Riksdagen beslutar om regler och finansiering av offentliga åtaganden som skola, vård och omsorg. Dessa tjänster utförs allt oftare av privata aktörer. Statens styrning och uppföljning ställs därmed inför nya utmaningar. Kan medborgarna räkna med likvärdig service och kvalitet på tjänsterna oavsett vem som utför dem? Vilka redskap krävs för att säkra detta? Hur effektiv är statens styrning?

Medverkande: *Claes Norgren*, riksrevisor, *Gunnar Wetterberg*, samhällspolitisk chef SACO, *Nina Granqvist*, fil.dr. Centrum för forskning om offentlig sektor och *Jan-Erik Ljusberg*, stf generaldirektör Konkurrensverket.

www.riksrevisionen.se

Ola Skinnarmo är ute på nya äventyr. Den här gången seglar han i Nordenskiölds spår genom Nordostpassagen till ryska Provedynja. Kvalitet&Förnyelse fick en pratstund på kajen i Göteborg innan han satte segel och gav sig i väg.

”Det gäller

TEXT MATTIAS HAGBERG

Ola Skinnarmo har gjort sig känd som en eveten äventyrare och entreprenör. Han har skidat till såväl Sydpolen som Nordpolen, han har korsat Grönlands inlandsis och han har seglat till Antarktis i den brittiske polarforskaren Shackletons spår. Och nu är det alltså dags för Nordostpassagen. Man kan fråga sig vad som driver en 37-årig göteborgare att ständigt utsätta sig själv för nya umbäranden?

– Jag vill leva livet medan jag lever. Jag vill utvecklas och sätta mig själv på prov. Dessutom är det en typ av entreprenörskap. Jag vill kunna leva på det som jag tycker är roligt och spännande.

Men, påpekar han, den här gången handlar det inte lika mycket om honom själv som under tidigare expeditioner.

– Den här gången känns det extra bra att ge sig i

väg. Det är inte samma ego-tripp som tidigare. Den här gången skall vi även försöka genomföra expeditionen på ett miljöneutralt sätt samtidigt som vi kan sätta fokus på klimatförändringarna och hur de påverkar miljön i polarhavet. På det viset hoppas vi inspirera andra människor att leva miljövänligt.

Bland annat samarbetar Ola Skinnarmo med Världsnaturfonden, som också kommer att ha representanter med under resan. Förutom expeditioner och äventyr livnar sig Ola Skinnarmo på att hålla föredrag om sina strapatser i arktiska miljöer.

– Jag tror att jag kan lära ut hur man lyckas med mer än man tror är möjligt. Hur man sätter upp mål för sig själv och finner motivation. Jag är ju trots allt ett levande bevis på att det är möjligt att pressa sina egna gränser.

Fakta | Ola Skinnarmo

Ola Skinnarmo föddes 1972 i Göteborg men bor numer norr om Stockholm.

Ola Skinnarmo blev känd för den svenska allmänheten när han som förste svensk nådde Sydpolen på skidor 1998. Två år senare gav han sig ut på en expedition till Nordpolen tillsammans med äventyraren Göran Kropp. Göran Kropp var tvungen att avbryta expeditionen på grund av förfrysning, men Ola Skinnarmo nådde hela vägen fram.

Året efter skulle Ola Skinnarmo tillsammans med Torkel Idestrom skida över Grönland på samma sätt som upptäcktsresanden Fridtjof Hansen gjort 1888. Men expeditionen fick avbrytas nära slutmålet eftersom Torkel Idestrom ramlat ner i en glaciärspricka.

2002 paddlade Ola Skinnarmo kajak runt Svalbard och 2003 seglade han tillsammans med flera andra äventyrare runt Sydamerikas sydspets ner till Elefantön och vidare till Sydgeorgien för att där, precis som äventyraren Ernest Henry Shackleton, skida över ön.

Ur Ola Skinnarmos dagbok på nätet:

2009-09-01: De sista två veckornas isfria segling fick oss att tro att resterande del av turen skulle bli en smal sak. Ingenting kunde visat sig mera felaktigt.

På iskartor vi laddat ner har vi kunnat se hur ett stort, löst isbälte drivit omkring i vattnen vi skall passera framöver. Kartorna över detta område är tyvärr ingenting man direkt kan navigera efter, dels för att man får dem efter någon dag då de redan är gamla samt för att varje pixel i bilden är ca 15 kvadratkilometer stor!

När vi väl lämnade vår lilla skyddade vik som vi övernattade i häromnatten trodde vi att vinden skulle avta. I själva verket ökade den. Dessutom drog dimman in vilket gjorde det hela betydligt mer spännande. För att gå fria från isen i norr tog vi en sydlig rutt in mot land. Denna strategi visade sig inte funka. Ur dimman lösgjorde sig allt eftersom det ena isflaket efter det andra. Till slut kom vi fram till en tät barriär av is som effektivt satte stopp för vår väg...

Läs mer på www.skinnarmo.com

A woman with long hair, wearing a blue sailing suit and a dark beanie with 'EAST CAPITAL' written on it, is climbing a white mast on a sailboat. She is smiling and looking towards the camera. The background is a clear blue sky. The text 'att leva livet' is overlaid in large white letters across the middle of the image.

att leva livet

ANNONS

Sponsor av SveaPriset

Apoteket AB